

Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelman ohje (PEVISA-ohje)

Kennelliiton hallituksen 24.11.2023 hyväksymä. Voimassa 1.1.2024 alkaen.

Tämä ohje täydentää Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamissääntöä (valtuusto 26.11.2023).

1 Yleiset ohjeet

1.1 Tarkoitus ja suhteet muihin säännöksiin

Kennelliitolla on valtuuston hyväksymä PEVISA-sääntö, jossa määritellään PEVISA-ohjelman periaatteet, sekä annetaan ohjelman laatimista, hyväksymistä, keskeyttämistä ja muuttamista koskevat määräykset.

Tämän Kennelliiton hallituksen hyväksymän PEVISA-ohjeen tarkoituksena on antaa ohjelmasta vastuussa olevalle rotujärjestölle ohjeita ohjelman laatimiseksi ja soveltamiseksi.

Rodulle voidaan hyväksyä rotukohtainen PEVISA-ohjelma rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näiden ohjelmien tulee olla sopusoinnussa keskenään ja Kennelliiton muun säännösten kanssa.

Ulkomaisten koirien käyttöä koskevat poikkeusluvut voidaan päättää rotujärjestön esityksestä eikä niitä tarvitse käsitellä PEVISA-säännön mukaisesti.

1.2 PEVISA-ohjelman aikataulut

Rotujärjestön on toimitettava seuraavaa kautta koskeva PEVISA-esitys Kennelliittoon toukokuun loppuun mennessä.

Kennelliitto voi perustellusta syystä siirtää koko ohjelman tai jonkin ehdon voimaan tuloa anotusta aikataulusta eteenpäin.

Rodun PEVISA-ohjelman voimassaolo jatkuu ohjelman päättymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun, jos ohjelman jatkoa koskevaa esitystä ei toimiteta ajallaan

1.3 PEVISA-ohjelman hyväksyminen rotujärjestön ja rotuyhdistyksen sääntömääräisessä kokouksessa

Rotujärjestön anoessa PEVISA-ohjelmaa on sen hyväksymisestä ja muuttamisesta päätettävä rotujärjestön sääntömääräisessä kokouksessa. Jos rodulla on rotuyhdistys, on PEVISA-ohjelma hyväksyttävä sen sääntömääräisessä kokouksessa ennen rotujärjestön käsittelyä. Jos rodulla ei ole virallista rotuyhdistystä, tulee rotujärjestön kuulla rotukerhoa PEVISA-ohjelmaa valmisteltaessa, mutta rotujärjestö päättää ohjelman sisällöstä.

Ohjelman käsittelevän yhdistyksen sääntömääräisen kokouksen kokouskutsussa tulee kirjata päätettäväksi esitettävä rotukohtainen PEVISA-ohjelma siinä muodossa, jossa se on tarkoitus esittää Kennelliitolle. Kokouksessa hyväksytty PEVISA-ohjelma tulee kirjata kokouksen pöytäkirjaan.

2 Rotukohtaiset ohjeet

2.1 Rotukohtainen PEVISA-ohjelma

Rodunjalostuksen pääpainon tulee aina olla terveyteen ja luonteeseen liittyvien ongelmien ennaltaehkäisyssä. Jalostuksessa tulee huomioida myös eläinten hyvinvointilaki ja sen asetukset rotumääritelmän mukaiset rotuominaisuudet ja -erityspiirteet.

Tätä periaatetta tulee noudattaa myös PEVISA-ohjelmaa laadittaessa.

2.2 Rotukohtaisen PEVISA-ohjelman toteuttaminen

PEVISA-ohjelman tarkoituksena on perinnöllisten sairauksien ennaltaehkäisy sekä rodun geneettinen monimuotoisuuden turvaaminen. Geneettinen monimuotoisuus rajoittaa haitallisten geenien leviämistä ja tukee rodun kestävästä kehitystä. PEVISA-ohjelman toteuttamisessa voidaan käyttää mm. seuraavia keinoja:

2.2.1 Eläinlääkärin ja asiantuntijan lausunnot sekä laboratorio- ja DNA-tutkimustulokset

PEVISA-ohjelmassa hyödynnetään jatkuvasti kehittyviä tutkimusmenetelmiä.

PEVISA-ohjelman mukaisia tutkimustuloksia ja lausuntoja koskevat seuraavat vaatimukset:

- Koiran tulee olla tunnistusmerkitty Kennelliiton hyväksymällä tavalla ja eläinlääkärin tai muun näytteen ottajan tai testin tekijän tulee tarkistaa tunnistusmerkintä näytteenotto- tai tutkimushetkellä.
- PEVISA-ohjelman mukaiset tutkimukset ja testit tulee tehdä Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Muut tulokset voidaan tallentaa Kennelliiton tietokantaan epävirallisina.
- PEVISA-ohjelman mukaiset tutkimus- ja testitulokset ja lausunnot lähetetään Kennelliitton, jolloin tulokset ovat rotujärjestön, kasvattajan ja yksittäisen koiranomistajan käytettävissä.

Mikäli koira kuolee, joudutaan lopettamaan, lääkitsemään tai operoimaan PEVISA-ohjelmassa vastustettavan sairauden tai vian takia ennen kuin se saavuttaa hyväksyttävän tutkimusiän, voidaan ko. sairautta tai vikaa koskeva tutkimuslausunto tallentaa Kennelliiton tietokantaan epävirallisena. Myös tieto PEVISA-ohjelmaan sisältyvän perinnöllisen vian tai sairauden vuoksi tehdystä operoinnista voidaan tallentaa.

Kennelliiton hallituksessa on hyväksytty seuraavien sairauksien vastustamisen ohjeet:

- Lonkkanivelen kasvuhäiriö
- Kynänivelen kasvuhäiriöt
- Polvilumpion sijoiltaanmeno
- Silmätaudit
- Selkärangan muutokset
- Syringomyelia
- Sydänsairaudet
- Lyhytkalloisten rotujen ylähengitystieoireyhtymä (BOAS)
- Kynänivelen inkongruenssi
- Olkanivelen osteokondroosi

- Kuurous
- Geenitestein tutkittavat sairaudet

Näiden lisäksi PEVISA-ohjelman avulla voidaan vastustaa myös muita rotukohtaisia perinnöllisiä vikoja tai sairauksia, jos niihin on olemassa standardoitu, kaikille yksilöille soveltuva tutkimusmenetelmä.

2.2.2 Populaatiogeneettiset laskelmat

Geneettistä monimuotoisuutta voidaan arvioida rodun kannan ja yksilöiden välisten sukulaisuussuhteiden ja jälkeläisten seurannalla. Nämä tiedot perustuvat Kennelliiton koirarekisteriin. Arvioinnissa käytetään hyväksi myös rodulle laadittua jalostuksen tavoiteohjelmaa (JTO).

2.3 Ehdot pentuerekisteröinnille

PEVISA-ohjelmassa pentueen rekisteröinnille voidaan asettaa seuraavia ehtoja ja rajoituksia:

Jalostuskäytön ikäraja, joka määrittää minkä ikäinen koiran pitää astutushetkellä vähintään olla.

Tutkimuspakko, jolloin koiralta vaaditaan Kennelliiton hyväksymä tutkimustulos, jotta sen jälkeläiset rekisteröidään.

Jalostuskielto sairausriskin perusteella, jolloin sairaaksi todetun tai raja-arvon ylittävän tai alittavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä

Jalostuskielto populaatiogeneettisin perustein, jolloin

- sallitun jälkeläismäärän ylittäneen koiran seuraavia pentueita ei rekisteröidä
- pentuetta ei rekisteröidä, jos sen sukusiitosaste ylittää raja-arvon
- samoista vanhemmista syntyviä pentueita ei rekisteröidä ohjelmassa asetettua enimmäismäärää enempää

Yhdistelmää koskeva vaatimus, jolloin

- koiralle voi käyttää vain sen omaa tutkimustulosta paremman lausunnon omaavaa saanutta parituskumppania
- rodulla käytössä olevalle jalostusindeksille asetetaan pentueen vanhempia tai yhdistelmää koskeva raja-arvo
- geenitestillä sairauden kantajaksi tai sairaaksi todetulle koiralle vaaditaan käytettäväksi ko. sairaudesta vapaaksi todettua parituskumppania

3 Tutkimusten ajankohta

Ohjeet tutkimusajankohdista annetaan ko. vikojen ja sairauksien vastustamisen ohjeissa. Lisäksi rotu- ja sairauskohtaisesti voidaan määritellä, missä iässä tutkimus voidaan aikaisintaan suorittaa tai päättää kuinka vanha tutkimustulos voi korkeintaan olla.

PEVISA-ohjelmaan kuuluvien tutkimustulosten tulee olla aina voimassa astutushetkellä.

4 Poikkeusmenettely

Kennelliitto voi koirarekisteriohjeen mukaisesti myöntää erityisistä syistä poikkeusluvan sellaisen yksittäisen pentueen rekisteröintiin, joka ei täytä rotukohtaisen PEVISA-ohjelman ehtoja.

5 Muut määräykset

Kennelliiton hallituksella on oikeus poiketa erittäin painavista syistä näistä PEVISA-ohjeista.